

зловживань. До загальних ознак корупції у місті можна віднести неформальність відносин, непрозорість дій, невизначеність управлінських процедур і практик. Це явище обумовлене ситуацією в країні в цілому, організацією управлінської діяльності у регіоні, а також рівнем соціально-економічного розвитку різних міських утворень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / керівник авт. кол. доц. І.О. Ревак. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 220 с.

2. Невмержицький Є. В. Корупція як морально-етична проблема правоохоронних органів / Є. В. Невмержицький // Проблеми вдосконалення підготовки юристів. Професійні та морально-етичні проблеми: зб. матеріалів наук.-метод. конф., Київ, жовтень, 2008 р. – К., 2008. – С. 149–157.

Шепеленко І. П., канд. соціол. наук, доц.
*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, Україна*

УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ МІСТОМ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС

Місто є однією з форм організації простору, одним з факторів формування та визначення меж регіону. Як форма організації простору, яка в даний час трансформується, місто набуває нових рис і властивостей. Місто являє собою широку урбанізовану зону, складну систему з багаторівневими зв'язками і відносинами, що виникають між її різними елементами, які самі по собі є громадськими організаціями, що мають свої закономірності існування і тенденції розвитку.

Соціальний розвиток у містах, з одного боку, виступає частиною соціального розвитку суспільного цілого, детермінований суспільством. З іншого боку, соціальні процеси в місті мають свою специфіку, закономірності розвитку. Тому соціологічні дослідження соціальних процесів, які притаманні спільноті сучасного міста, становлять науковий та практичний інтерес.

Сучасне місто ґрунтовно досліджується представниками різних галузей науки. Методологічні підходи до визначення сутності міста як соціальної системи ґрунтуються на працях німецьких вчених з регіональної економіки: Й. Тюнена, А. Вебера, О. Крісталлера. Розроблена ними теорія регіонального штондорта (можливість отримання економічної переваги у разі врахування просторового фактора розміщення – алокації) має місце і широке поширення і на даний час в багатьох європейських державах. Територія визнається конкурентоспроможною не тільки внаслідок близькості джерел сировини, ринків збуту, але і в залежності від якості робочої сили, комфортного та безпечного оточуючого середовища, спроможності населення і, перш за все, влади до інновацій, використання в системі управління законів менеджменту.

Соціологічний аналіз міста як складної системи спирається на методологію М. Вебера та його трактування ідеального типу припускає формування теоретичної конструкції, що представляє певний аспект соціальної реальності в індивідуальній своєрідності, логічній несуперечливості і раціональній правильності. При цьому ми можемо розглядати ідеальний тип як певну норму, яку можна використовувати в дослідницькій роботі як орієнтир, визначену аналітичну модель для обґрунтування як самої соціальної реальності, так і норми, зразка. В якості можливої моделі в даному випадку виступає місто як соціальна система, в рамках якої за допомогою соціального управління активізуються її основні елементи.

Міське співтовариство в цілому розглядається як корпорація, керована кваліфікованим менеджментом в особі міської влади. В основі даного підходу лежить методологічна посилка про тотожність організації і системи. В якості механізму об'єднання інтересів жителів муніципальних утворень пропонується корпоративізм, коли кожен житель, будучи членом муніципальної громади, задовольняє свої потреби та інтереси в індивідуальному розвитку шляхом реалізації інтегральних корпоративних інтересів через взаємовигідну спільну діяльність. Місто стає первинним осередком, де закладаються основи успішності всієї нації, через його економіку, соціальне середовище і населення, що бере активну участь у даному процесі.

Розглядаючи місто як спільноту, ми передбачаємо наявність об'єднуючих характеристик, насамперед, ідентифікаційних. М. Кастельєс вказував, що пошук ідентичності можна співвіднести з формуванням, усвідомленням національної ідеї як об'єднуючого символу країни. Ідентифікація як об'єднуюча характеристика є продуктом життєдіяльності міста та населення протягом всього його шляху розвитку.

В якості методологічної бази для аналізу соціального розвитку міста можна використовувати концепцію сталого розвитку. Тим більше, що до висновку про можливість її використання підводить весь хід світового сучасного розвитку, тенденції і процеси, які пов'язані з поняттями глобалізації, нової інформаційно-технологічної революції, її інформаційно-комунікативними технологіями.

Зміна способу виробництва – розосередження виробництва, відхід від вертикальної структури виробництва і управління, створення складних мережевих структур створює передумови для сталого розвитку в рамках регіону, оскільки сьогодні будь-яка територія може стати центром розвитку та інновацій.

Саме місто має ряд конкурентних переваг, що дозволяє йому стати такою територією. По-перше, саме місто може забезпечити доступність (територіальний фактор, зосередження транспортних шляхів); наявність інфраструктури, в тому числі, інформаційно-комунікативної; сприятливий

економічний, політичний, законодавчий клімат; наявність високопрофесійних кадрів.

Особливе значення в даному процесі набуває соціальне управління.

У колишньому СРСР міста були позбавлені власних основ і механізмів соціального управління. Вони були замінені жорстким централізованим галузевим плануванням. Наука про місто як систему (містобудування має до неї лише часткове відношення) не сформована до цих пір. Залишилися неврегульованими найскладніші відносини у процесі розвитку міст і урбосистем.

Найбільші міста світу та їх агломерації досі залишаються некерованими або слабкерованими з боку міської влади. Як засвідчив Всесвітній форум ООН з проблем міст ХАБІТАТ-II (Стамбул, травень-червень 1996 р.), з 2300 великих і найбільших міст лише 22 можуть пишатися добре налагодженою практикою управління, в їх числі Париж і регіон Іль-де-Франс, Лондон (Великий), Відень, Стокгольм і деякі інші. За останні роки ситуація в цьому напрямку мало змінилася.

Сьогодні в більш ніж 80 країнах світу формується новий тип управління містами та їх агломераціями, який не зводиться до державного, регіонального, муніципального і тим більше місцевого самоврядування. Це так зване «метрополітенське управління», або управління великою міською агломерацією. Для України вивчення такого досвіду є актуальним з точки зору перспектив входження до європейської спільноти. Проведений аналіз Проведений автором аналіз генеральних планів дванадцяти міст України свідчить про те, що планувальники сучасного містобудування недостатньо володіють методологією та процедурами виявлення соціально-просторових структур міст (хоча професійно підготовлені до вирішення таких завдань), оскільки необхідності в подібних дослідженнях раніше не було. Тому необхідні комплексні соціологічні дослідження для формування нової стратегії утворення та управління містами.